

Сімейне право

УДК 347.628:336.02

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14395365>

**Вплив економічної нестабільності на реалізацію аліментних
зобов'язань**

Горбач Марта Іванівна,

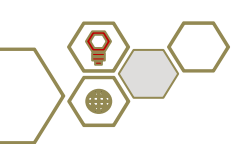
кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри правознавства та
канонічного права, Карпатський університет імені Августина Волошина,
88000, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, Україна,
ORCID <https://orcid.org/0009-0006-5796-2202>

Прийнято: 19.11.2024 | Опубліковано: 11.12.2024

Анотація: Мета статті – дослідити основні чинники економічної нестабільності, які впливають на здатність платників виконувати аліментні зобов'язання, проаналізувати чинне законодавство та механізми його реалізації в контексті змін економічного середовища, а також надати пропозиції щодо вдосконалення підходів до забезпечення виконання аліментних зобов'язань у періоди економічних криз.

Забезпечення стабільного виконання аліментних зобов'язань є основним фактором соціальної підтримки дітей у неповних сім'ях. У періоди економічних криз, коли доходи населення знижуються, а рівень безробіття зростає, з'являються значні ризики невиконання аліментних зобов'язань, що ставить під загрозу добробут дітей. Аналіз і вдосконалення законодавчих та практичних механізмів у цій сфері є необхідними для мінімізації негативних наслідків економічної нестабільності.

У дослідженні застосовано комплексний підхід, який поєднує аналіз наукової літератури, законів, нормативно-правових актів та закордонного

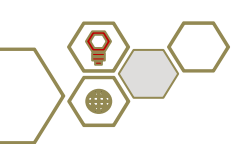

досвіду у сфері регулювання аліментних зобов'язань. Використано **методи** порівняльного аналізу для визначення переваг і недоліків чинного законодавства та механізмів його реалізації, а також методи узагальнення та моделювання для формулювання пропозицій щодо вдосконалення відповідних підходів.

У **результатах** з'ясовано, що економічна нестабільність суттєво впливає на спроможність платників виконувати аліментні зобов'язання. Основними негативними чинниками є підвищення рівня безробіття, зменшення доходів населення, інфляція та фінансова нестабільність. Здійснений аналіз показав, що чинне законодавство забезпечує загальну правову базу, але не враховує специфіку кризових періодів, що ускладнює захист інтересів дітей у таких умовах. Запропоновані рекомендації передбачають впровадження гнучких механізмів перегляду розміру виплат, створення державного резервного фонду для стабільної підтримки дітей, стимулювання платників за допомогою податкових пільг та цифровізацію процесів стягнення аліментів.

Висновки підтверджують необхідність адаптації законодавства до умов економічної нестабільності для ефективного забезпечення виконання аліментних зобов'язань. Реалізація запропонованих заходів сприятиме мінімізації соціальних ризиків, захисту прав дітей та забезпеченню балансу між інтересами платників і одержувачів аліментів у складних економічних умовах.

Ключові слова: утримання, підстави виникнення фінансових зобов'язань батьків з утримання дітей, інфляція, безробіття, фінансовий тиск.

The Impact of Economic Instability on the Fulfillment of Alimony Obligations

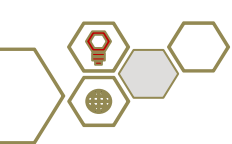
Marta Horbach,

Candidate of Juridical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Law and
Canon Law, Carpathian Augustine University Voloshyn,
88000, Uzhhorod, st. Hoydy 4, Ukraine,
ORCID <https://orcid.org/0009-0006-5796-2202>

Abstract: The purpose of the article is to analyze the main factors of economic instability that affect the ability of payers to fulfill alimony obligations, to assess the current legislation and mechanisms for its implementation in the context of changes in the economic environment, as well as to develop proposals for improving approaches to ensuring the fulfillment of alimony obligations in periods of economic crisis

Ensuring stable fulfillment of alimony obligations is a key factor in social support for children in single-parent families. During periods of economic crises, when incomes of the population decrease and the level of unemployment increases, there are significant risks of non-fulfillment of maintenance obligations, which endangers the well-being of children. Analysis and improvement of legislative and practical mechanisms in this area are necessary to minimize the negative consequences of economic instability.

The research uses a comprehensive approach that combines the analysis of scientific literature, legal acts and foreign experience in the sphere of regulation of alimony obligations. The methods of comparative analysis were used to determine the advantages and disadvantages of the current legislation and the mechanisms of its implementation, as well as the methods of generalization and modeling to formulate proposals for improving the relevant approaches.

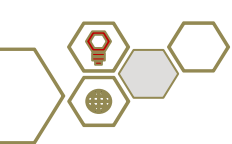

In the course of the study, it was established that economic instability significantly affects the ability of payers to fulfill alimony obligations. The main negative factors are rising unemployment, declining incomes, inflation and financial instability. The conducted analysis showed that the current legislation provides a general legal framework, but does not take into account the specifics of crisis periods, which makes it difficult to protect the interests of children in such conditions. Proposed recommendations include the introduction of flexible mechanisms for reviewing the amount of payments, the creation of a state reserve fund for stable child support, incentivizing payers with tax incentives and digitizing the processes of alimony collection.

The study confirms the need to adapt the legislation to the conditions of economic instability in order to effectively ensure the fulfillment of alimony obligations. The implementation of the proposed measures will contribute to the minimization of social risks, the protection of children's rights, and ensuring a balance between the interests of alimony payers and recipients in difficult economic conditions.

Keywords: maintenance, reasons for parents' financial obligations to support children, inflation, unemployment, financial pressure.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Економічна нестабільність є однією з важливих проблем сучасного суспільства, що впливає на всі сфери життя, зокрема на виконання фінансових зобов'язань між батьками та дітьми. У періоди економічних криз, коли знижується рівень доходів, зростає безробіття та відбуваються інфляційні коливання, виконання аліментних зобов'язань стає особливо складним завданням. Для багатьох платників аліментів погіршення економічних умов створює фінансовий тиск, що ускладнює своєчасне та повне виконання їхніх обов'язків перед дітьми чи іншими залежними особами.

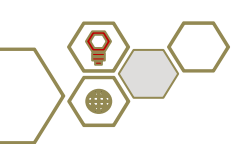
Водночас економічна нестабільність впливає й на отримувачів аліментів, які часто залишаються без належної фінансової підтримки в найважчі часи. Це підсилює соціальні ризики, пов'язані з бідністю, обмежує доступ до базових послуг, таких як освіта та медицина, і може негативно позначитися на розвитку дитини.

Проблема також загострюється через прогалини в законодавчому регулюванні та недосконалі механізми забезпечення виконання аліментних зобов'язань, які не завжди враховують зміни у фінансовому стані платника. З огляду на це, виникає потреба в комплексному аналізі впливу економічної нестабільності на систему аліментних зобов'язань із метою створення механізмів, що забезпечать баланс між інтересами обох сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика виконання аліментних зобов'язань досліджується в науковій літературі як з погляду правового регулювання, так і з урахуванням соціально-економічних факторів. Багато авторів зосереджують увагу на юридичних аспектах, підкреслюючи важливість удосконалення законодавчих норм, які регулюють порядок стягнення аліментів, зокрема у випадках, коли платники не виконують своїх зобов'язань. Зокрема, А. Тимчишин [1], Є. Ханович [2], Z. Van Winkle, T. Leopold [3] акцентують на необхідності застосування жорсткіших санкцій до боржників, а також на важливості вдосконалення механізмів взаємодії між судовою системою та виконавчою службою.

Соціальні аспекти проблеми розглядаються у роботах таких науковців, як Р. Пилипів [4] та А. Новак [5], які аналізують вплив недоотриманих аліментів на рівень життя отримувачів, зокрема дітей, які часто опиняються на межі бідності. Автори наголошують, що такі фінансові труднощі обмежують доступ дітей до якісної освіти, медицини та інших базових потреб, що, своєю чергою, має довгостроковий негативний вплив на їхній розвиток.

Крім того, А. М. Тимчишин, Д. М. Тичина [6], Є. Д. Ханович [7], B. Jeandidier, H. Lim [8] досліджують соціальні наслідки невиконання аліментних зобов'язань для самих платників. Наголошується, що тривалий

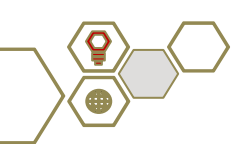
борг по аліментах може призводити до соціальної ізоляції та маргіналізації платників, особливо в умовах жорстких санкцій та обмежень, передбачених законодавством.

Однак переважна більшість досліджень є вузькоспеціалізованими, що обмежує комплексний розгляд проблеми. Наприклад, недостатньо уваги приділяється взаємозв'язку між економічною нестабільністю та ефективністю наявних механізмів стягнення аліментів. Крім того, майже не аналізуються довгострокові наслідки невиконання аліментних зобов'язань для отримувачів, особливо дітей, та їхній вплив на соціальну нерівність.

Таким чином, науковий інтерес до теми зумовлений необхідністю узагальнення наявних підходів і створення більш ефективних механізмів регулювання виконання аліментних зобов'язань в умовах економічних змін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу дослідників до проблеми виконання аліментних зобов'язань, залишається низка аспектів, які вимагають подальшого дослідження та вдосконалення. Зокрема, наукові праці здебільшого фокусуються на аналізі окремих юридичних або економічних аспектів виконання аліментних зобов'язань, але відсутнє систематичне узагальнення механізмів регулювання цього процесу в умовах економічної нестабільності. Більшість сучасних досліджень не враховують вплив інфляції, безробіття та інших кризових явищ на здатність платників виконувати свої фінансові зобов'язання. У цій статті зроблено спробу узагальнити наявні механізми регулювання виконання аліментних зобов'язань, враховуючи вплив змін економічного середовища, та запропонувати рекомендації щодо їх вдосконалення. Особливу увагу приділено пошуку збалансованих підходів, які забезпечуватимуть ефективне виконання зобов'язань навіть у періоди економічних криз, що може стати основою для створення більш стійких механізмів у майбутньому.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – дослідити основні чинники економічної нестабільності, які впливають на здатність платників виконувати аліментні зобов'язання, проаналізувати чинне

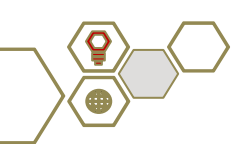
законодавство та механізми його реалізації в контексті змін економічного середовища, а також надати пропозиції щодо вдосконалення підходів до забезпечення виконання аліментних зобов'язань у періоди економічних криз.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

- 1) дослідити основні чинники економічної нестабільності, які впливають на здатність платників виконувати аліментні зобов'язання;
- 2) проаналізувати чинне законодавство та механізми регулювання виконання аліментних зобов'язань в умовах змін економічного середовища;
- 3) розробити пропозиції щодо вдосконалення законодавчих і практичних підходів до забезпечення виконання аліментних зобов'язань у періоди економічних криз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз впливу економічної нестабільності на виконання аліментних зобов'язань потребує врахування багатьох чинників, включно з правовим регулюванням, економічними умовами та соціальними наслідками для дітей і батьків. Аліментні зобов'язання передбачають примусове виконання обов'язку щодо матеріального забезпечення дітей тим із батьків, хто проживає окремо. Це є особливим різновидом сімейно-правового утримання, адже такі зобов'язання, згідно зі ст. 180 Сімейного кодексу України (далі – СКУ), тривають до досягнення дитиною повноліття і в разі невиконання примусово забезпечуються через судові й виконавчі механізми [9].

Аналізуючи нормативно-правову базу України, можна зазначити, що вона містить значну кількість актів, які врегульовують питання сплати аліментів і захисту прав дітей. Основними документами є СКУ, що встановлює правову основу для сімейних відносин, включаючи порядок та умови сплати аліментів [9], і Цивільний кодекс України, який визначає загальні принципи цивільних правовідносин і виконання зобов'язань [10]. Крім того, спеціальні закони, такі як Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», спрямовані на підтримку дітей, які опинилися у складних

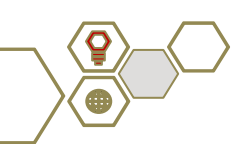
життєвих обставинах [11]. Закон України «Про виконавче провадження» регламентує механізми примусового виконання судових рішень, включаючи стягнення аліментів [12].

Попри розгалужену нормативно-правову базу, українське законодавство має значні прогалини, зокрема в контексті впливу економічної нестабільності на реалізацію аліментних зобов'язань. Наразі не розроблено комплексного механізму, який враховував би економічні коливання, що впливають на платоспроможність батьків. Це створює ризики для забезпечення стабільного виконання аліментних зобов'язань, особливо в кризові періоди.

Економічна нестабільність є одним з основних чинників, які впливають на виконання аліментних зобов'язань. У періоди фінансових криз значна частина населення стикається із втратою роботи, зниженням рівня доходів або їхньою нестабільністю, що безпосередньо позначається на здатності платників виконувати свої фінансові зобов'язання. За даними Державної служби статистики України, під час економічних спадів рівень безробіття в Україні зростає на 3-5%, а реальні доходи населення можуть скорочуватися на 10-15% [13; 14]. Це створює суттєвий тиск на платників аліментів, які часто не мають можливості забезпечувати своєчасні виплати.

Додатково ситуація ускладнюється інфляційними процесами. Різке зростання цін на товари та послуги знецінює реальну купівельну спроможність аліментів, навіть якщо вони виплачуються в повному обсязі. У деяких регіонах України інфляція в кризові роки сягала 20-25%, що фактично перетворювало аліментні виплати на недостатні для задоволення навіть базових потреб [15]. Це свідчить про необхідність урахування інфляційних ризиків у процесі визначення розмірів аліментів та механізмів їх індексації.

Ще однією проблемою є те, що чинні механізми забезпечення виконання аліментних зобов'язань недостатньо адаптовані до умов економічної нестабільності. Це пов'язано як зі зростанням кількості боржників, так і з обмеженими можливостями державних виконавчих служб ефективно виконувати свої функції. Чинні механізми забезпечення виконання аліментних

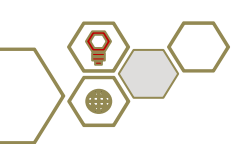
зобов'язань в Україні базуються на поєднанні цивільної, адміністративної, кримінальної та моральної відповідальності, що спрямовані на захист прав дитини й примушення батьків виконувати свої обов'язки [16, с. 33].

Відповідно до ст. 51 Конституції України сім'я, дитинство, материнство і батьківство перебувають під охороною держави. Ст. 52 Конституції України гарантує рівність прав усіх дітей незалежно від походження [17]. До того ж СКУ встановлює обов'язок батьків утримувати своїх дітей до досягнення ними повноліття (ст. 180 СКУ) та регламентує порядок визначення, розміру й умов сплати аліментів (ст. 182–195 СКУ) [9]. Наприклад, суди враховують стан здоров'я, матеріальне становище дитини та платника аліментів, інші важливі обставини. За прострочення виплати аліментів платник несе цивільну відповідальність, яка передбачає сплату неустойки в розмірі 1% за кожен день заборгованості (ст. 96 СКУ).

Якщо заборгованість зі сплати аліментів перевищує суму платежів за шість місяців із моменту відкриття виконавчого провадження, настає адміністративна відповідальність відповідно до ст. 183-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення [18]. Боржник може бути притягнутий до суспільно корисних робіт терміном від двадцяти до двохсот сорока годин, кошти від яких спрямовуються на погашення заборгованості.

Кримінальна відповідальність, передбачена ст. 164 Кримінального кодексу України, застосовується у випадках злісного ухилення від сплати аліментів [19]. Санкції за цією статтею передбачають громадські роботи терміном від вісімдесяти до ста двадцяти годин, арешт до трьох місяців або обмеження волі на строк до двох років. Таке суворе покарання спрямоване на примус до виконання батьківських обов'язків.

Моральна відповідальність є додатковим механізмом впливу, заснованим на осуді суспільством безвідповідального ставлення до утримання дітей. Через засоби масової інформації, соціальні мережі та громадські обговорення ця проблема отримує широкий розголос, що сприяє формуванню соціального тиску на боржників.

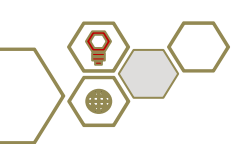

Попри зазначені механізми, чинне законодавство України недостатньо адаптоване до умов економічної нестабільності. Зокрема, статті 18 та 71 Закону України «Про виконавче провадження» покладають на виконавчі служби обов'язок забезпечувати примусове виконання рішень, зокрема зі стягнення аліментів [12]. Проте їх обмежені технічні й кадрові ресурси ускладнюють виконання цих функцій у періоди економічної кризи, коли зростає кількість боржників.

Недостатність коштів у сім'ї через несплату аліментів може мати суттєвий негативний вплив не лише на фізичне благополуччя дитини, а й на її психологічний розвиток. Це стає деструктивним чинником у формуванні повноцінної особистості, що має значення не тільки для окремої сім'ї, а й для соціально-економічного розвитку країни. Дослідження доводять, що регулярна сплата аліментів може суттєво зменшити рівень бідності серед неповнолітніх дітей. Наприклад, в Австралії та Великобританії своєчасна виплата аліментів знизила рівень бідності на 21% і 14% відповідно [19].

Кожна країна впроваджує власні інструменти для забезпечення благополуччя дітей у неповних сім'ях. У Німеччині, наприклад, розроблена ефективна система прогресивного збільшення розміру аліментів залежно від доходу платника. Розмір виплат визначається відповідно до вікових потреб дитини: старші діти отримують більші суми, ніж молодші. Основою для розрахунку є Дюссельдорфська таблиця, яка регулює розмір аліментів з точністю до одного євро, враховуючи доходи платника [21]. Водночас зберігається мінімальна сума, яка залишається в платника: 1100 євро для особи, яка працює, або 800 євро для безробітних.

Ця система чітко структурує виплати за 11 групами, визначеними за рівнем доходу, забезпечуючи соціальну справедливість. Аліменти виплачуються до 18 років, а за умови продовження навчання – довше. Таким чином, механізми забезпечення аліментів стають важливим інструментом у боротьбі з дитячою бідністю та створенні умов для їхнього гармонійного розвитку.

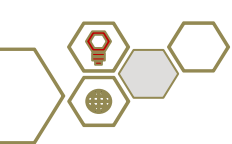
У Франції аліменти визначаються судом або за допомогою рекомендаційної таблиці, розробленої Міністерством юстиції. При розрахунку розміру аліментів враховується дохід батьків, від якого віднімається прожитковий мінімум. Проте цей підхід не застосовується до батьків, які здатні сплачувати щомісячні аліменти в розмірі понад 5000 євро [22]. Тривалість виплат аліментів аналогічна до інших розвинених країн: вони здійснюються до досягнення дитиною 18 років, а у випадку навчання в закладі вищої освіти – продовжуються.

В Україні мінімальний розмір аліментів визначається на рівні 50% від прожиткового мінімуму на дитину відповідного віку [9]. Цей показник є базовим і часто недостатнім для повноцінного забезпечення потреб дитини. На відміну від Німеччини, де використовується чітка шкала доходів платника (Дюссельдорфська таблиця), в Україні відсутня така деталізована структура. Розмір аліментів встановлюється або добровільно за домовленістю між батьками, або рішенням суду з урахуванням фінансового стану платника.

Таким чином, досвід стягнення аліментів у розвинених країнах можна вважати передовим завдяки врахуванню специфічних економічних умов. Розрахунок розміру аліментів базується на аналізі широкого спектра факторів, таких як дохід платника, витрати на проживання, рівень життя дитини та економічні обставини в сім'ї. Це дозволяє досягти справедливого підходу, коли інтереси дитини поєднуються з можливостями платника.

Особливу увагу приділяють системі забезпечення добробуту дитини, яка визначається через нормативи загального благополуччя. Завдяки цьому виплати стають стабільним джерелом фінансової підтримки навіть у складних соціально-економічних умовах. Важливим аспектом є й жорсткі механізми запобігання ухиленню від сплати аліментів. Наприклад, у деяких країнах боржникам можуть заборонити виїзд за кордон або навіть накласти кримінальні санкції у вигляді тюремного ув'язнення.

Ефективність таких підходів підтверджується низьким рівнем несплати аліментів у розвинених країнах. Це створює баланс між задоволенням потреб

дитини та уникненням значного погіршення матеріального становища платника. Завдяки такому регулюванню системи стягнення аліментів у цих державах є не лише соціально орієнтованими, а й економічно обґрунтованими, що забезпечує їх стійкість у довгостроковій перспективі.

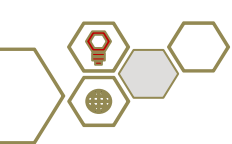
Для вдосконалення забезпечення виконання аліментних зобов'язань у періоди економічних криз доцільно врахувати передовий зарубіжний досвід та адаптувати його до національних умов. Одним з основних рішень є впровадження механізму автоматичної індексації аліментів відповідно до рівня інфляції чи зміни прожиткового мінімуму. Це дозволить зберегти купівельну спроможність виплат навіть у кризових умовах.

Важливою новацією має стати створення єдиного електронного реєстру боржників за аліментами, який буде інтегрований з іншими базами даних, включаючи податкові та банківські системи. Такий реєстр дозволить ефективніше відстежувати рух коштів, забезпечувати прозорість виконання зобов'язань та оперативно реагувати на випадки ухилення від сплати.

Посилення відповідальності за несплату аліментів є ще одним важливим аспектом. Пропонується розширити перелік санкцій, включаючи заборону на здійснення певних видів економічної діяльності, вилучення майна або відсторонення від державної служби. Однак варто передбачити механізми, які дозволять враховувати об'єктивну неспроможність платників виконувати свої зобов'язання через кризові обставини.

Стимулювання платників також може відігравати значну роль. Наприклад, надання податкових пільг сумлінним платникам або соціальної підтримки тим, хто демонструє готовність виконувати зобов'язання навіть у складних умовах, сприяє зменшенню боргового навантаження на систему. Одночасно з цим доцільно посилити заходи контролю та відповідальності для осіб, які свідомо ухиляються від сплати аліментів. Однак важливо чітко розрізняти випадки навмисного ухилення та об'єктивну неспроможність.

Додатково необхідно розвивати сучасні інформаційні системи, які дозволяють автоматизувати процес стягнення аліментів, контролювати

фінансове становище платників і забезпечувати прозорість виконання зобов'язань. Такі платформи значно полегшують роботу державних органів і знижують ризик маніпуляцій.

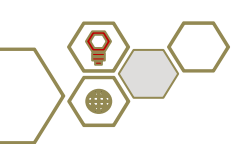
Окрім цього, важливо враховувати потреби самих платників, які можуть втратити джерела доходу. Державні програми перекваліфікації, підтримки зайнятості чи розвитку підприємництва сприятимуть створенню умов, за яких навіть у кризові часи людина матиме можливість забезпечувати виплати. Завершальним, але не менш важливим аспектом є просвітницька робота серед населення. Підвищення обізнаності про права та обов'язки у сфері аліментів формує відповідальне ставлення як з боку платників, так і з боку одержувачів.

Застосування таких комплексних заходів дозволить створити ефективну і стабільну систему виконання аліментних зобов'язань, що буде здатна функціонувати навіть у складних економічних умовах.

Висновки. Здійснене нами дослідження уможливило формулювання низки висновків. Насамперед було визначено, що основними чинниками економічної нестабільності, які впливають на здатність платників виконувати аліментні зобов'язання, є зростання безробіття, зменшення рівня реальних доходів населення, інфляційні процеси та фінансова нестабільність у банківському секторі. Ці фактори ускладнюють виконання фінансових зобов'язань та потребують адаптивних механізмів регулювання.

Аналіз чинного законодавства та практичних механізмів регулювання продемонстрував, що хоча правова база передбачає широкий спектр заходів щодо забезпечення виконання аліментних зобов'язань, вона не враховує достатньою мірою специфіку кризових періодів. Зокрема, відсутність механізмів оперативного перегляду розміру аліментів, недостатня державна підтримка вразливих категорій населення та слабка цифровізація процесів створюють ризики несплати аліментів та виникнення соціального напруження.

Розроблені пропозиції спрямовані на вдосконалення законодавчих і практичних підходів до забезпечення виконання аліментних зобов'язань. До

основних ініціатив належать упровадження гнучких механізмів перегляду виплат залежно від змін фінансового стану платників, створення державного резервного фонду для стабільного забезпечення інтересів дітей у кризові періоди, а також стимулювання платників через податкові пільги або соціальні програми. Окрему увагу приділено необхідності посилення відповідальності за свідоме ухилення від виконання зобов'язань та розбудови сучасних цифрових платформ для автоматизації процесів стягнення аліментів.

Отже, запропоновані заходи є комплексними та орієнтованими на забезпечення балансу між захистом прав дітей і врахуванням економічних можливостей платників, що особливо важливо в умовах економічних криз. Реалізація цих рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності виконання аліментних зобов'язань та соціальній стабільності в суспільстві.

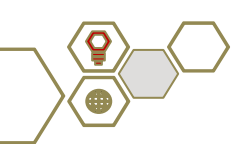
Перспективи подальших досліджень вбачаються у вивченні можливостей цифрових платформ і онлайн-сервісів для спрощення процесу виконання аліментних зобов'язань, включаючи автоматизацію процесів контролю та сплати.

Список використаних джерел

1. Тимчишин А. Кримінологічні аспекти ухилення від сплати аліментів на утримання дітей як суспільно-негативного явища. *Наукові перспективи*. 2024. Вип. 2 (44). С. 1409–1418. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)-1409-1418](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44)-1409-1418)

2. Ханович Є. Правове регулювання аліментних зобов'язань батьків з утримання дітей у міжнародних відносинах. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. Вип. 5. С. 286–291 URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/5/57.pdf> (дата звернення: 07.10.2024).

3. Van Winkle Z., Leopold T. Family size and economic wellbeing following divorce: The United States in comparative perspective. *Social Science Research*, 2021. Vol. 96. Art. 102541. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2021.102541>

4. Пилипів Р. Реалізація адміністративної відповідальності за несплату аліментів. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. Вип. 4. С. 168–172. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.4.28>

5. Новак А. В. Законодавче забезпечення виконання аліментних зобов'язань щодо дитини в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2020. Вип. 2. С. 243–246. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.43

6. Тимчишин А. М., Тичина Д. М. Доктринальні підходи до кримінально-правових ознак домашнього насильства відносно дітей. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 3(82). С 40–46. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.3.6>

7. Ханович Є. Д. Підстави виникнення аліментних зобов'язань батьків по утриманню дітей. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 1. С. 45–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmj_u_2017_1_16 (дата звернення: 07.10.2024).

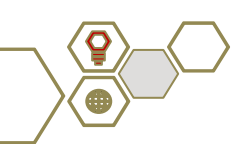
8. Jeandidier B., Lim H. Is there justification for alimony payments? A survey of the empirical literature. *Working Papers*. 2015. hal-02105214. URL: <https://ideas.repec.org/p/hal/wpaper/hal-02105214.html> (date of access: 07.10.2024).

9. Сімейний Кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

10. Цивільний Кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №40–44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 07.10.2024).

11. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 №2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

12. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 №1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

13. Студеннікова І. Ринок праці в умовах війни: демографічні виклики для України. *Укрінформ: вебсайт*. 25.09.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3909003-rinok-praci-v-umovah-vijni-demograficni-vikliki-dla-ukraini.html> (дата звернення: 07.10.2024).

14. Індeksi споживчих цін у 1991-2023 роках (до попереднього місяця). *Державний комітет статистики: офіційний сайт*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cit.htm (дата звернення: 07.10.2024).

15. Як змінювався рівень інфляції в Україні та який прогноз на цей рік. *Слово і діло: вебсайт*. 2023. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/01/23/infografika/ekonomika/yak-zminyuvavsya-riven-inflyacziyi-ukrayini-ta-yakuj-prohnoz-sej-rik> (дата звернення: 07.10.2024).

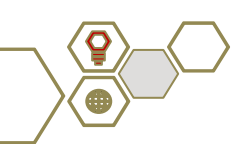
16. Бабенко А. М. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей як вид майнових злочинів проти сім'ї: соціально-правовий та кримінологічний вимір. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. Вип. 1. С. 31–36. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.1.5>

17. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

18. Кодекс України про адміністративні правопорушення: ред. від 25.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

19. Кримінальний кодекс України: ред. від 21.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.12.2024).

20. Nakovirta M., Meyer D.R., Skinner C. Does paying child support impoverish fathers in the United States, Finland, and the United Kingdom? *Children and Youth Services Review*. 2019. Vol. 106. Art. 104485. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104485>

21. Dusseldorf Table. *Scribd: website.* 2024. URL: <https://ru.scribd.com/document/447331265/Dusseldorf-Table-docx> (date of access: 07.10.2024).

22. Frappier S. Avocat à Versailles Calcul de la pension alimentaire en 2024 – Quels sont les barèmes? *SFavocat: website.* 2024. URL: <https://frappier-avocat-versailles.fr/divorce/calcul-de-la-pension-alimentaire-en-2024-quels-sont-les-baremes/> (date of access: 07.10.2024).